

Katowice, 5 września 2026 r.

FFD-0/1/2026/4904

Szanowny Pan

Zbigniew Kapiński

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Sąd Najwyższy

Plac Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

ePUAP /SN/SkrytkaESP

PETYCJA W INTERESIE PUBLICZNYM

wniosek o skierowanie rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (nr z wykazu prac legislacyjnych: 117) do zbadania zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej przez Trybunał Konstytucyjny, w trybie art. 191 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 188 pkt 3 Konstytucji RP

Działając na podstawie art. 2, art. 4 oraz art. 5 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w imieniu Fundacji Fabian Digital (KRS: 0001241828, NIP: 6343072031, REGON: 544798287) wnoszę o:

1. Skierowanie przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wniosku do Trybunału Konstytucyjnego, na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 188 pkt 3 Konstytucji RP, o zbadanie zgodności rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 20 sierpnia 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1122)¹⁴ z:
 - art. 92 ust. 1 Konstytucji RP — w zakresie przekroczenia granic upoważnienia ustawowego zawartego w art. 44zb ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³,
 - art. 70 ust. 1 Konstytucji RP — w zakresie naruszenia konstytucyjnego prawa do nauki,

- art. 69 Konstytucji RP — w zakresie naruszenia obowiązku pomocy osobom niepełnosprawnym w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobienia do pracy oraz komunikacji społecznej,
 - art. 7 w związku z art. 31 ust. 2 Konstytucji RP — w zakresie bezpodstawnego rozciągnięcia zasady legalizmu (przeznaczonej dla organów władzy publicznej) na podmioty prywatne, którym przysługuje zasada wolności działania w granicach nienaruszania prawa (co nie jest zakazane, jest dozwolone).
2. Zapoznanie się z pełną dokumentacją zgromadzoną przez Fundację, w szczególności z ustaleniami Najwyższej Izby Kontroli, Ministerstwa Cyfryzacji, Rzecznika Praw Dziecka oraz Rządowego Centrum Legislacji, oraz udzielenie merytorycznej odpowiedzi co do zamiaru skorzystania z przysługującej Panu Prezesowi legitymacji czynnej.
-

Wprowadzenie do sprawy

Fundacja Fabian Digital (KRS: 0001241828), organizacja pozarządowa z siedzibą w Katowicach, której statutowym celem jest m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu i ochrona dostępności edukacji dla osób ze szczególnymi potrzebami, zwraca się do Pana Prezesa po raz pierwszy w niniejszej sprawie. Mając świadomość, że materia ta może być Panu Prezesowi dotychczas nieznana, poniżej przedstawiamy pełne, chronologiczne tło sprawy, zanim przejdziemy do szczegółowej argumentacji konstytucyjnej.

Przedmiotem petycji jest rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 sierpnia 2026 r. (Dz. U. poz. 1122)¹⁴, które wprowadza bezwzględny obowiązek stacjonarnego przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych dla uczniów realizujących obowiązek szkolny w formie edukacji domowej — eliminując tym samym dotychczas powszechnie stosowaną, opartą na rozbudowanych zabezpieczeniach technicznych, formę egzaminów zdalnych. Sprawa dotyczy bezpośrednio sytuacji dziesiątek tysięcy uczniów w całej Polsce, w tym szczególnie uczniów przewlekle chorych, z niepełnosprawnościami oraz zamieszkujących miejscowości pozbawione dogodnego dostępu komunikacyjnego do dużych ośrodków miejskich.

Sprawa była już przedmiotem korespondencji Fundacji z licznymi organami władzy publicznej, w tym z Kancelarią Prezydenta RP^{1 2}, Rządowym Centrum Legislacji^{4 5}, Rzecznikiem Praw Dziecka⁶,

Ministerstwem Cyfryzacji⁷, Najwyższą Izbą Kontroli⁹ oraz Rzecznikiem Praw Obywatelskich¹³ – w załączeniu przekazujemy pełną dokumentację tej korespondencji.

W dniu 20 sierpnia 2026 r. Minister Edukacji podpisała przedmiotowe rozporządzenie, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1122¹⁴. Jest to zatem obowiązujące źródło prawa powszechnie obowiązującego w rozumieniu art. 87 ust. 1 Konstytucji RP, w pełni podlegające kontroli Trybunału Konstytucyjnego na wniosek uprawnionego podmiotu.

Zwracamy się do Pana Prezesa, ponieważ Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji RP, posiada – na równi z Prezydentem RP, Marszałkami Sejmu i Senatu, Prezesem Rady Ministrów, Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Prokuratorem Generalnym, Prezesem Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Prezesem Najwyższej Izby Kontroli – generalną legitymację czynną do występowania z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego w każdej sprawie zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, niezależnie od tego, czy dotyczy ona bezpośrednio zakresu działania Sądu Najwyższego.

I. Argument pierwszy: przekroczenie granic upoważnienia ustawowego (art. 92 ust. 1 Konstytucji RP)

Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Przekroczenie tych granic stanowi samoistną podstawę stwierdzenia niekonstytucyjności aktu wykonawczego – niezależnie od oceny merytorycznej samej regulacji.

Upoważnienie ustawowe do wydania zaskarżonego rozporządzenia, zawarte w art. 44zb ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, obejmuje określenie warunków, trybu i formy przeprowadzania egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego oraz sprawdzianu wiadomości i umiejętności ucznia.

Rządowe Centrum Legislacji, w piśmie z dnia 31 maja 2026 r. (sygn. RCL.DPS.555.84.2026)⁴, podpisanym przez Dyrektora Departamentu Prawa Społecznego Krzysztofa Olszaka, wprost wskazało, że projektowany § 17a rozporządzenia odnosi się wyłącznie do trybu i formy przeprowadzania egzaminów, podczas gdy upoważnienie ustawowe wymaga uregulowania w rozporządzeniu także warunków ich przeprowadzania. RCL stwierdziło, że w tym zakresie "wątpliwości budzi prawidłowość realizacji zakresu przedmiotowego ww. upoważnienia".

Jest to oficjalne stanowisko konstytucyjnego organu opiniodawczego Rady Ministrów, którego zadaniem ustawowym jest właśnie weryfikacja zgodności aktów wykonawczych z Konstytucją i ustawami przed ich podpisaniem.

Pragniemy podkreślić okoliczność o kluczowym znaczeniu proceduralnym: zgodnie z odrębną korespondencją RCL z dnia 25 sierpnia 2026 r.⁵, ostateczna wersja rozporządzenia nie została w ogóle poddana rozpatrzeniu przez komisję prawniczą, lecz została zredagowana w trybie roboczym, ze względu na presję czasową. Oznacza to, że wątpliwość zgłoszona przez Dyrektora Olszaka w maju 2026 r. nigdy nie została formalnie rozstrzygnięta w toku zwykłej, kolegialnej procedury legislacyjnej przewidzianej właśnie po to, by takie wątpliwości usuwać.

II. Argument drugi: naruszenie konstytucyjnego prawa do nauki oraz pominięcie Rzecznika Praw Dziecka w procesie legislacyjnym (art. 70 Konstytucji RP)

Rzecznik Praw Dziecka Monika Horna-Cieślak, w piśmie z dnia 11 lipca 2026 r. (sygn. BRPD.400.2.2026.JG)⁶, wyraziła wprost zaniepokojenie brakiem przekazania Rzecznikowi Praw Dziecka projektu rozporządzenia do zaopiniowania w standardowym trybie konsultacji, pomimo że akt ten odnosi się bezpośrednio do sytuacji dzieci i młodzieży oraz warunków realizacji prawa do nauki zagwarantowanego w art. 70 Konstytucji RP.

III. Argument trzeci: sprzeczność z polityką cyfryzacji państwa oraz naruszenie zasady pomocy osobom niepełnosprawnym (art. 69 Konstytucji RP)

Ministerstwo Cyfryzacji, w opinii Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych z dnia 23 lipca 2026 r. (sygn. BM.WDS.050.2.2026)⁷, przedstawiło dwunastopunktowe, szczegółowe stanowisko kwestionujące zasadność całkowitego wykluczenia możliwości przeprowadzania egzaminów z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, wskazując na sprzeczność z przyjętą przez Radę Ministrów w 2024 r. "Polityką Cyfrowej Transformacji Edukacji"⁸. Ministerstwo Edukacji Narodowej odrzuciło to stanowisko bez podjęcia merytorycznej analizy, powołując się na ustawę o systemie oświaty z 1991 r., sprzed powstania internetu powszechnego użytku.

Skutki tego rozstrzygnięcia dotyczą w sposób szczególny uczniów z niepełnosprawnościami oraz przewlekłe chorych. Według stanu na 3 sierpnia 2026 r. z egzaminów online korzysta 27 868 uczniów pochodzących z 1 974 gmin, z czego 8 519 zamieszkuje miejscowości całkowicie pozbawione połączenia komunikacją publiczną. W skali ogólnopolskiej, zgodnie z danymi Systemu

Informacji Oświatowej za rok szkolny 2025/2026¹⁵, w edukacji domowej uczy się 59 290 uczniów, z czego 5 693 (9,6%) posiada orzeczenie o niepełnosprawności, a 68,5% tej grupy stanowią uczniowie w spektrum autyzmu.

IV. Ustalenia Najwyższej Izby Kontroli potwierdzające zaniedbania proceduralne Ministra Edukacji

Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z dnia 19 grudnia 2025 r. (sygn. KNO.411.3.1.2025, I/25/003/KNO)⁹, sporządzone jeszcze przed podpisaniem zaskarżonego rozporządzenia, zawiera ustalenia o istotnym znaczeniu dla oceny rzetelności całego procesu decyzyjnego MEN:

- Minister nie podejmował dialogu ze Szkołą w Chmurze – największą placówką prowadzącą edukację domową w Polsce.
- Petycja złożona przez Szkołę w Chmurze w dniu 14 grudnia 2023 r., zawierająca 16 tysięcy podpisów, pozostała bez rozpatrzenia przez 17 miesięcy.
- Minister udzielił nierzetelnej odpowiedzi na dwie interpelacje poselskie, porównując niekompletne dane o wydatkach szkół z pełną kwotą naliczonej subwencji.
- Kontrole doraźne zlecone przez Ministra zostały przeprowadzone według arkusza kontrolnego, który nie zawierał pytania dotyczącego egzaminów online.
- Minister nigdy nie przeprowadził analizy przyczyn i skutków dziewięciokrotnego wzrostu liczby uczniów w edukacji domowej.

V. Sprzeczność wewnętrzna w komunikacji Ministerstwa Edukacji Narodowej

Uzasadnienie do projektu rozporządzenia z dnia 13 sierpnia 2026 r.¹² wskazuje, że kluczowy przepis wejdzie w życie dopiero 1 września 2027 r., "aby uczniowie i ich rodzice mieli czas na dostosowanie się do tych zmian". Jednocześnie komunikaty MEN¹³ oraz NIK¹⁰ twierdzą, że stacjonarna forma egzaminu "zawsze obowiązywała". Sprzeczność tę potwierdziła sama Minister Edukacji Barbara Nowacka podczas publicznej wypowiedzi w dniu 31 sierpnia 2026 r., na spotkaniu z senatorem Kazimierzem Kleiną w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie¹⁶: "Te przepisy będą wchodziły w życie z dniem 1 września... od przyszłego roku (...) żeby rodzice mogli się przez rok mentalnie przygotować". Gdyby egzaminy online były rzeczywiście od zawsze nielegalne, nie istniałoby racjonalne uzasadnienie dla dawania rocznego okresu na "mentalne przygotowanie się" do przestrzegania prawa, które podobno zawsze obowiązywało.

VI. Masowy sprzeciw jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej oraz placówek medycznych

Fundacja przekazuje w załączeniu 63 stanowiska jednostek samorządu terytorialnego, 22 stanowiska ośrodków pomocy społecznej oraz 8 stanowisk placówek medycznych i specjalistów zdrowia psychicznego. Skala i geograficzne rozproszenie tego sprzeciwu wskazuje na ogólnopolski, a nie marginalny charakter problemu.

VII. Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich

W piśmie z dnia 21 sierpnia 2026 r. (sygn. VII.7031.58.2026.AT)¹³ Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich poinformowało Fundację o planowanym skierowaniu do Minister Edukacji wystąpienia generalnego.

VIII. Podsumowanie i petitum

Mając na uwadze:

1. udokumentowaną przez Rządowe Centrum Legislacji⁴ wątpliwość co do przekroczenia granic upoważnienia ustawowego, nierozstrzygniętą wobec pominięcia komisji prawniczej⁵,
2. pominięcie Rzecznika Praw Dziecka⁶ w konsultacjach,
3. sprzeczność rozporządzenia z rządową polityką cyfryzacji edukacji⁷ ⁸ oraz jego nieproporcjonalny wpływ na uczniów z niepełnosprawnościami,
4. udokumentowane przez Najwyższą Izbę Kontroli⁹ systemowe zaniedbania proceduralne Ministra Edukacji,
5. wewnętrzną sprzeczność w komunikacji MEN, potwierdzoną publiczną wypowiedzią Minister Edukacji z 31.08.2026 r.¹⁶,
6. masowy, ogólnopolski sprzeciw jednostek samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej i placówek ochrony zdrowia,
7. równoległe zaangażowanie Rzecznika Praw Obywatelskich¹³ w tę sprawę,

wnosimy jak w petitum niniejszej petycji, w szczególności o skierowanie przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wniosku do Trybunału Konstytucyjnego celem zbadania zgodności rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 20 sierpnia 2026 r. (Dz. U. poz. 1122)¹⁴ ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi.

Z wyrazami szacunku,

Fabian Grabania
Prezes Zarządu

Załączniki:

1. Pierwsza petycja FFD-0/1/2026/989 do Prezydenta RP
2. Pismo Biura Interwencyjnej Pomocy Prawnej i Listów KPRP z dnia 15.07.2026 r. (sygn. BIPL.0606.110.2026.ML)
3. Pismo BIPL.0606.110.2026.ML z 15.07.2026 r., które KPRP przekazała do MEN
4. Pismo RCL.DPS.555.84.2026 z dnia 31.05.2026 r., Dyrektora Krzysztofa Olszaka
5. Odpowiedź od RCL z 25.08.2026 r. informująca o pominięciu komisji prawniczej (RCL.DPS.555.84.2026)
6. Pismo Rzecznika Praw Dziecka z dnia 11.07.2026 r. (sygn. BRPD.400.2.2026.JG)
7. Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli z dnia 19.12.2025 r. (sygn. KNO.411.3.1.2025) (folder)
8. Wystąpienie byłego RPO prof. Wiącka (VII.7031.6.2026.AT) z 24.02.2026 r.
9. Zapowiedź od nowej RPO Sylwii Gregorczyk-Abram z 21.08.2026 r. (VII.7031.58.2026.AT)
10. Opinia Ministerstwa Cyfryzacji (BM.WDS.050.2.2026) z 23.07.2026 r.
11. Projekt rozporządzenia MEN z 13.08.2026 r. (folder)
12. 63 stanowiska Jednostek Samorządu Terytorialnego (folder)

13. 22 stanowiska Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej (folder)
14. 8 stanowisk placówek medycznych i specjalistów (folder)
15. Interpelacje poselskie i senatorskie (linki prowadzące do stron Sejmu)
16. Apel o dialog społeczny Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej
17. 5 ekspertyz i opinii prawnych (folder)
18. Akty prawne, które zostały użyte w niniejszym piśmie (folder)
19. Nagranie audio wypowiedzi Minister Edukacji Barbary Nowackiej z dnia 31.08.2026 r., spotkanie z senatorem Kazimierzem Kleiną, Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie
20. Kilka dramatycznych z 600 listów od rodzin –
<https://media-stop117.fabiandigital.org/kilkalistow-rodzin.pdf>

Przypisy

¹ Pismo BIPL z 15.07.2026 r. (BIPL.0606.110.2026.ML), podpisane przez Magdalenę Leszko, Głównego specjalistę Biura Interwencyjnej Pomocy Prawnej i Listów KPRP.

² Petycja FFD z 7.07.2026 r. (FFD-0/1/2026/989), skierowana do Prezydenta RP Karola Nawrockiego, ADE: AE:PL-96143-34286-HACHF-15.

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881, z późn. zm.), art. 44zb.

⁴ Pismo RCL z 31.05.2026 r. (RCL.DPS.555.84.2026), podpisane przez Krzysztofa Olszaka, Dyrektora Departamentu Prawa Społecznego RCL.

⁵ Pismo RCL z 25.08.2026 r. (RCL.DPS.555.84.2026), dot. odstąpienia od rozpatrzenia projektu przez komisję prawniczą.

⁶ Pismo RPD z 11.07.2026 r. (BRPD.400.2.2026.JG), podpisane przez Monikę Hornę-Cieślak, Rzecznika Praw Dziecka.

⁷ Opinia CRKC / Ministerstwa Cyfryzacji z 23.07.2026 r. (BM.WDS.050.2.2026) –
<https://media-stop117.fabiandigital.org/odpowiedz-od-ministerstwa-cyfryzacji.pdf>

⁸ Uchwała Rady Ministrów nr 98 z dnia 12 września 2024 r. w sprawie przyjęcia "Polityki Cyfrowej Transformacji Edukacji".

⁹ Wystąpienie pokontrolne NIK z 19.12.2025 r. (KNO.411.3.1.2025, I/25/003/KNO).

¹⁰ Komunikat NIK z 28.08.2026 r. –

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/jasne-zasady-egzaminow-w-edukacji-domowej-men-realizuje-wniosek-nik.html>

¹¹ Komunikat MEN z 21.08.2026 r. —

<https://www.gov.pl/web/edukacja/egzaminy-klasyfikacyjne-sa-przeprowadzane-stacjonarnie>

¹² Uzasadnienie do projektu rozporządzenia MEN z 13.08.2026 r., str. 7.

¹³ Pismo BRPO z 21.08.2026 r. (VII.7031.58.2026.AT), podpisane przez Annę Białek, Dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 sierpnia 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1122).

¹⁵ Dane Systemu Informacji Oświatowej za rok szkolny 2025/2026 —

<https://dane.gov.pl/pl/dataset/1963,nauczanie-domowe>

¹⁶ Wypowiedź Minister Edukacji Barbary Nowackiej z dnia 31.08.2026 r. podczas spotkania z senatorem Kazimierzem Kleiną w Kaszubsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Wejherowie — nagranie audio, załącznik nr 19.